

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w miejscowości M. przeciwko D. C. o zapłatę w pkt 1 – oddalił powództwo oraz w pkt 2 – zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (wyrok k. 83).

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości.

Skarżący zarzucił wyrokowi naruszenie art. 32 ust. 2 i ust. 3 Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów sporządzonej w Genewie w dniu 19 maja 1962 roku – zwanej dalej Konwencją CMR w zw. z art. 1 ust. 3, art. 77 ust. 4 i art. 75 ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku Prawo przewozowe przez błędną wykładnię polegającą na wadliwym przyjęciu, że przedmiotem regulacji art. 32 ust. 2 Konwencji CMR objęte są wszystkie stany faktyczne i wszelkiego rodzaju roszczenia na tle międzynarodowego przewozu towarów, a odesłanie do prawa krajowego wskazane w art. 32 ust. 3 Konwencji CMR dotyczy wyłącznie selektywnie wybieranych przepisów prawa krajowego, nadto przepisów art. 77 ust. 4 w zw. z art. 75 ust. 2 Prawa przewozowego rzekomo nie stosuje się w odniesieniu do zawieszenia biegu przedawnienia roszczeń przewoźnika w międzynarodowym przewozie towarów, gdyż Konwencja CMR nie wymaga dostosowania wezwań do zapłaty przed skierowaniem sprawy na drogę postępowania sądowego, podczas gdy wykładnia językowa art. 32 ust. 2 i ust. 3 Konwencji CMR w zw. z art. 1 ust. 3 oraz art. 77 ust. 4 w zw. z art. 75 ust. 2 Prawa przewozowego prowadzi do oczywistego wniosku, że wystosowanie przez przewoźnika wezwania do zapłaty zawiesza bieg przedawnienia na okres do chwili udzielenia odpowiedzi przez kontrahenta nie dłużej jednak niż na wskazany ustawą termin 3 miesięcy, a przyjęcie tego zawieszenia biegu przedawnienia nie jest sprzeczne z naturą Konwencji CMR, która nie wymagając złożenia reklamacji lub wezwania do zapłaty przed zainicjowaniem sprawy sądowej wprost w art. 32 ust. 2 traktuje o zawieszeniu biegu przedawnienia na skutek złożenia fakultatywnej reklamacji.

Na tej podstawie skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu za obie instancje (apelacja k. 99-105).

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zwrot kosztów postępowania apelacyjnego (odpowiedź na apelację k. 121-123).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku.

Przedmiotowa sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym uregulowanym w art. 505¹k.p.c. - art. 505¹⁴ k.p.c.

W postępowaniu uproszczonym jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (art. 505¹³ § 2 k.p.c.).

Na wstępie należy zaznaczyć, że Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje jako własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji, uznając je za prawidłowe, jednakże nie podziela przedstawionego przez ten Sąd stanowiska w zakresie uznania, iż dochodzone przez powoda roszczenie uległo przedawnieniu.

Wskazać należy, że zgodnie z art. 32 ust. 1 Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) sporządzonej w Genewie 19 maja 1956 r. (Dz.U. 1962 Nr 49, poz. 238) roszczenia, które mogą wynikać z przewozów podlegających niniejszej Konwencji przedawniają się z upływem 1 roku, z wyjątkiem roszczeń dotyczących złego zamiaru lub niedbalstwa zrównanego ze złym zamiarem przewoźnika, dla których przewidziano 3-letni termin

przedawnienia. W przypadkach innych niż zaginięcie, uszkodzenie lub opóźnienie dostawy bieg przedawnienia liczony jest począwszy od upływu trzymiesięcznego terminu od dnia zawarcia umowy przewozu (art. 32 ust. 1 pkt c CMR). Zgodnie z art. 32 ust. 2 Konwencji CMR złożenie reklamacji przewoźnikowi zawiesza bieg przedawnienia do czasu jej pisemnego odrzucenia przez przewoźnika i zwrócenia załączonych do niej dokumentów. Przy czym dowód otrzymania reklamacji lub odpowiedzi na nią oraz zwrotu jej załączników ciąży na stronie, która się powołuje na ten fakt. Jak wynika z ust. 3. z zastrzeżeniem postanowień powyższego ustępu 2, zawieszenie przedawnienia normują przepisy prawa obowiązującego sąd rozpatrujący sprawę.

Z treści ust. 3 wynika, że zawarte w nim odesłanie do prawa krajowego dotyczy generalnie instytucji zawieszenia biegu przedawnienia. Nieuprawnione jest zatem wywodzenie z treści ust. 2 i 3 art. 32 CMR, iż zawieszenie biegu przedawnienia zostało ograniczone jedynie do przypadku wniesienia reklamacji w stosunku do przewoźnika czy też jedynie do przepisów ogólnych dotyczących przedawnienia zawartych w Kodeksie Cywilnym. Przypadek zawieszenia biegu przedawnienia w razie wniesienia reklamacji w stosunku do przewoźnika reguluje ust. 2 powołanego przepisu. Natomiast na podstawie odesłania zawartego w ust. 3 w pozostałym zakresie do zawieszenia i przerwania biegu przedawnienia stosuje się przepisy prawa właściwego dla przewozu. Oznacza to, że pozostałe nieuregulowane w Konwencji CMR przypadki zawieszenia biegu przedawnienia zostały uregulowane odrębnie w przepisach krajowych.

W rozpatrywanej sprawie znajduje zatem zastosowanie przepisy art. 77 ust. 4 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r.- Prawo przewozowe (Dz.U. z 2015 r. poz. 915) dotyczące zawieszenia biegu przedawnienia. Zgodnie z powołanym przepisem bieg przedawnienia zawiesza się na okres od dnia wniesienia reklamacji lub wezwania do zapłaty do dnia udzielenia odpowiedzi na reklamację lub wezwania do zapłaty i zwrócenia załączonych dokumentów, najwyżej jednak na okres przewidziany do załatwienia reklamacji lub wezwania do zapłaty, t. j. na okres 3 miesiące, gdyż jak wynika z art. 75 ust. 2 cytowanej ustawy reklamacje lub wezwanie do zapłaty uważa się za bezskuteczne, jeżeli dłużnik nie zapłacił dochodzonych należności w terminie 3 miesiące od dnia doręczenia reklamacji lub wezwania do zapłaty. Z powyższego wynika, że w stosunkach przewozu międzynarodowego zawieszenie biegu przedawnienia następuje zarówno w przypadku wniesienia reklamacji, jak i wystosowania wezwania do zapłaty.

W tym miejscu powołać się również można na treść uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2007 r., sygn. akt III CSK 150/07, w którym poruszona została kwestia zawieszenia biegu przedawnienia w przypadku wniesienia reklamacji na usługę przewozową. Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że zawieszenie biegu terminu przedawnienia trwa do chwili wystąpienia zdarzeń określonych w art. 32 ust. 2 Konwencji (CMR), a stosowanie w tym zakresie przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. - Prawo przewozowe jest wyłączone. W myśl powyższego stanowiska zgodnie z art. 32 ust. 2 zdanie pierwsze Konwencji CMR, reklamacja pisemna zawiesza bieg przedawnienia do dnia, w którym przewoźnik na piśmie odrzuci reklamację (poprawnie: odmówi jej uwzględnienia) i zwróci załączone do niej dokumenty i w tym zakresie nie stosuje się art. 77 ust. 4 Prawa przewozowego. Podkreślenia jednak wymaga, iż stanowisko to zostało sformułowane w kontekście stanu faktycznego dotyczącego wyraźnie przypadku wniesienia reklamacji zlecającego wobec przewoźnika, a zatem przypadku regulowanego w sposób wyczerpujący w ust. 2 art. 32 Konwencji. Sąd Najwyższy analizując odmiennie uregulowanie kwestii zawieszenia biegu przedawnienia w przypadku wniesienia regulacji zawarte w ust. 2 art. 32 Konwencji oraz w art. 77 ust. 4 Prawa przewozowego w zakresie okresu trwania zawieszenia, słusznie przyznał pierwszeństwo zastosowania przepisom Konwencji. Oznacza to, że w zakresie okresu trwania zawieszenia na skutek reklamacji uregulowanym w normach Konwencji wyłączone jest zastosowanie przepisów prawa krajowego. Skoro bowiem przypadek zawieszenia biegu przedawnienia w razie wniesienia reklamacji w stosunku do przewoźnika został szczegółowo uregulowany w ust. 2 art. 32 Konwencji, brak jest podstaw do stosowania w tym wypadku przepisów prawa krajowego. Natomiast nie jest to równoznaczne z wyłączeniem zastosowania innych poza reklamacją przypadków zawieszenia biegu przedawnienia. W ust. 3 art. 32 Konwencji wyraźnie zawarto zastrzeżenie, iż w pozostałych przypadkach zawieszenie przedawnienia normują przepisy prawa obowiązującego sąd rozpatrujący sprawę. Na podstawie tego odesłania zawieszenie biegu przedawnienia następuje również w przypadkach i na zasadach określonych w przepisach prawa krajowego w zakresie nieuregulowanym przez Konwencję. Oznacza to, że przepis ust. 2 art. 32 Konwencji nie wyłącza zastosowania art. 77 ust. 4 Prawa przewozowego w całości, a jedynie w zakresie, w jakim odmiennie przepis ten określa chwilę, do której

trwa zawieszenie spowodowane wniesieniem reklamacji w stosunku do przewoźnika. Wywieść należy z tego wniosek akceptowany również w orzecznictwie sądowym, jak i doktrynie prawniczej, iż w pozostałym nieuregulowanym przez Konwencję CMR zakresie dotyczącym zawieszenia przedawnienia przepisy prawa przewozowego mają zastosowanie, a zatem skutek zawieszenia biegu przedawnienia powstaje również w przypadku wezwania do zapłaty, jak i wniesienia reklamacji przez przewoźnika względem zlecającego (por. m.in. Krzysztof Wesołowski, Umowa międzynarodowego przewozu drogowego towarów na podstawie CMR. Wolters Kluwer Warszawa 2013 r.). Zresztą art. 1 ust. 3 Prawa przewozowego wyraźnie wskazuje, że przepisy w nim zawarte stosuje się do przewozów międzynarodowych, jeżeli umowa międzynarodowa nie stanowi inaczej. Skoro Konwencja CMR zawiera odesłanie do przepisów krajowych w zakresie przedawnienia, oznacza to, że art. 77 ust. 4 Prawa przewozowego ma również zastosowanie w przypadku przewozów międzynarodowych.

W przedmiotowej sprawie strony zawarły umowę przewozu międzynarodowego w dniu 29 listopada 2013 roku. Roszczenie nie jest związane z wymienionymi w przepisie przypadkami zaginięcia, uszkodzenia lub opóźnienia towaru, a zatem stosuje się do niego termin biegu przedawnienia liczony począwszy od upływu trzymiesięcznego terminu od dnia zawarcia umowy przewozu. Trzymiesięczny termin od zawarcia umów zakończył się w dniu 28 lutego 2014 roku, w związku z czym od dnia następnego, t. j. od dnia 1 marca 2014 roku rozpoczął bieg roczny termin przedawnienia dla roszczenia o wynagrodzenie za usługę przewozu.

Powód pismem z dnia 1 kwietnia 2014 roku skierował do pozwanego wezwanie do zapłaty wynagrodzenia objętego pozwem. Wezwanie zostało doręczone pozwanemu w dniu 7 kwietnia 2014 roku i z tą chwilą zgodnie z art. 77 ust. 4 Prawa przewozowego bieg terminu przedawnienia uległ zawieszeniu na okres 3 miesiące, t. j. do dnia 7 lipca 2014 roku. Po ustaniu zawieszenia do upływu terminu przedawnienia pozostało jeszcze 10 miesięcy i 24 dni, a więc bieg ten zakończyłby się w dniu 2 czerwca 2015 roku.

Roszczenie powoda zostało wykazane zarówno co do zasady, jak i wysokości na podstawie załączonej faktury VAT z dnia 10 grudnia 2013 roku opiewającej na kwotę 800 euro za usługę transportową nr (...) wykonaną w dniu 2-4 grudnia 2013 roku z terminem zapłaty wyznaczonym na dzień 24 stycznia 2014 roku. Zresztą pozwany nie kwestionował tej okoliczności, podnosząc wyłącznie zarzut przedawnienia roszczenia, który jednak okazał się bezzasadny.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 800 euro z odsetkami ustawowymi od dnia 25 stycznia 2014 roku od dnia zapłaty.

W konsekwencji zmianie uległo również rozstrzygnięcie o kosztach procesu, którymi na zasadzie art. 98 k.p.c. powinien zostać obciążony pozwany jako przegrywający spór. Powód poniósł w postępowaniu przed Sądem I instancji koszty w postaci: 100 zł – tytułem opłaty sądowej od pozwu, 17 zł – tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 600 zł – tytułem wynagrodzenia pełnomocnika powoda ustalonego na podstawie § 6 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r. nr 490). Z tego względu Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 717 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Pozwany przegrał sprawę w całości, w związku z czym powinien zwrócić stronie przeciwnej poniesione przez nią koszty postępowania apelacyjnego. Na koszty te złożyły się: 100 zł – opłata sądowa od apelacji oraz 600 zł – wynagrodzenie pełnomocnika powoda ustalone na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 3 w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015 r., poz. 1804). W związku z powyższym Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.